

VĖŽININKŲ SENOVĖS GYVENVIETĖ

Valdemaras ŠIMĖNAS

2003 m. pradėti Vėžininkų (Vilkyškių sen., Pagėgių sav., Tauragės aps.) senovės gyvenvietės (A 1564) archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai. Gyvenvietė užima 4,8 ha plotą kalvelės aukštumoje. Jos viršūnė yra 13,8 m virš jūros lygio. Kitoje Jūros upės pusėje, 0,9 km nuo šios, yra tyrinėta Šereitlaukio senovės gyvenvietė (žr. *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 37–38).

Žvalgomieji tyrimai atlikti norint atkreipti dėmesį į čia esančią gyvenvietę, sužinoti kultūrinio sluoksnio išlikimo laipsnį ir gyvenvietės pobūdį. Pirmojo apsilankymo metu visa gyvenvietė buvo suarta ir buvo rasta atsitiktinių radinių: puodų šukių gnaibytu ir lygiu paviršiumi, tinklo pasvaras, verpstukas ir kt. Gyvenvietė ne kartą lankyta kitų archeologų. Jie taip pat yra radę atsitiktinių radinių.

2003 m. Šilutės 1-oji gimnazija suorganizavo vaikų vasaros poilsio stovyklą Vilkyškiuose. Moksleivių archeologinei ekspedicijai vadovavo VU doc. Valdemaras Šimėnas. Žvalgomųjų tyrimu metu gyvenvietėje iškas-

tos dvi bendro 35 m² ploto perkasos. Gyvenvietės centre, aukščiausioje kalvos vietoje, buvo rastos aštuonios apvalios duobės, iš kurių keturios buvo užpildytos sudaužytomis čerpėmis, kitos buvo tuščios, be radinių. Kalvos Š papėdėje rastas pavasario potvynių metu suplautas dirvožemis be radinių.

Sprendžiant pagal negausius atsitiktinius radinius gyvenvietėje buvo gyventa neintensyviai. Kalvos viršūnė suardyta čia stovėjusios bakininko sodybos veiklos ir nuarta. Žemesniąją gyvenvietės dalį paplovė pavasariniai Nemuno ir Jūros upių potvyniai. Ateityje reikėtų tirti kalvos pašlaites arčiau kalvos viršaus.

VĖŽININKAI ANCIENT SETTLEMENT

In 2003 the Vėžininkai ancient settlement (Vilkyškiai neighbourhood) was explored. The area of 35 m² was explored where the location of homestead dated to the 19th century was found.

ANDULIŲ PILIAKALNIO PRIEŠPILIS

Reda ŠVELNIŪTĖ

2003 m. rudenį buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai Andulių piliakalnio priešpilyje (A 462K2P), siekiant ištirti erozijos ir lapių olų pažeistą V Andulių (Ėgliškių) priešpilio šlaitą.

Ėgliškių, Andulių piliakalnis (Kretingos r., Žalgirio sen.), vadinamas Piltimi, Perkūno

kalnu, yra kairiajame Danės krante, R jos slėnio dalyje, dešiniajame Kapupio upelio krante. Į PR nuo piliakalnio yra įtvirtintas priešpilis. Jo R šlaitas leidžiasi į Kapupį, o P ir V – į Danės slėnio daubas. Priešpilio aikštelė yra 60x40 m dydžio, ją juosia gerokai nuskleistas 70 m ilgio pylimas. Šį pylimą yra

tyręs I. Jablonskis (1965 m. iškasti 3 šurfai, kurių dydis – 0,6x1,5 m), buvo užfiksuoti du degėsių sluoksniai (Jablonskis I. *Kur buvo Kretingos pilis*. Kraštotyra, V., 1975, p. 182).

Spėjama, kad šioje vietoje yra stovėjusi 1253–1263 m. šaltiniuose minima Kretingos pilis.

V priešpilio dalyje buvo iškastos 2 perkastos, iš viso 20 m². Rastas 0,3 m storio kultūrinis sluoksnis. Be 62 lipdytos, apžiestos keramikos fragmentų, dar buvo rasta pasaginės segės dalis bei žalvarinė plokštelė, dengta baltu metalu. Įdomus radinys: perkasoje, 1 kv. A, A–1, 1 rastas 0,9 x 1,1 m dydžio vienas šalia kito sudėtų akmenų plotelis. Iš to, kad rastieji akmenys yra beveik vienodo dydžio, tarp jų radus išilgai suskilusius ar perskeltus akmenis, taip pat esant galimybei išskirti tris akmenų eiles, daroma išvada, jog tai – akmenų grindinio fragmentas.

Remiantis istoriniais duomenimis apie Kretingos pilį, keramikos pagaminimo technologija bei spėjamos pasaginės segės fragmentu, manau, surinktus radinius galima datuoti II tūkst. pradžia.

ANDULIAI HILL-FORT OUTER WARD

In 2003 archaeological survey explorations were carried out in the Anduliai hill-fort outer ward in order to explore the western slope of the outer ward destroyed by erosion and fox-earths. Supposedly, there was the Kretinga castle mentioned in the written records in 1253–1263 located. Having explored the area of 20 m², 69 pottery fragments, a part of a bronze penannular brooch and a plate made of white metal were found. The finds were dated to the beginning of the 2nd millennium.

ROMŲ–ZEIGIŲ SENOVĖS GYVENVIETĖ

Reda ŠVELNIŪTĖ

2003 m. gegužės mėn. buvo pradėti žvalgomieji archeologiniai tyrimai naujai statomoje Romų gyvenvietėje, 6 km į Š nuo Klaipėdos, 1 km nuo viaduko per Kretingos–Klaipėdos geležinkelį, kairėje Klaipėdos–Palangos plento pusėje. Tyrimų metu prie pradėto kasti tvenkinio buvo aptiktos perdegusių akmenų krūsnys ir daug keramikos fragmentų. Šioje vietoje buvo apmatuotas 60 m² plotas. Bendras tyrimų plotas sudaro 178 m² (35 šurfai ir plotas).

Naujai rasta Romų–Zeigių senovės gyvenvietė yra išsidėsčiusi dešinėje Cypos upelio pusėje. Šurfuojant teritoriją buvo nustatytos preliminarios senovės gyvenvietės ribos.

Ištyrus 60 m² naujai rastos senovės gyvenvietės buvo rastas 0,4 m storio kultūrinio sluoksnio likutis (apie 1 m nustumdytas), 3 židiniai, ūkinė duobė, 5 m ilgio sunaikintos dėmės liekanos, 24 kuolavietės, daug lipdytos grublėtu ir lygiu paviršiumi keramikos fragmentų, gintaro gabalėlių.

Iš trijų rastų duobių savo dydžiu bei radinių gausa labai išsiskyrė 1,2x0,9 m dydžio ir 0,7 m gylio duobė (kv. A, B–9, 10). Joje aptikti 296 radiniai: keramikos fragmentai, kaulai, grūdai, gintaro gabalėliai, perdegęs molis, gargažės. Atsižvelgus į duobės matmenis, didelį radinių ir nedidelį degėsių kiekį buvo nuspręsta, kad tai ūkinė duobė.